

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **Vítr Morava, s.r.o.**, IČ: 26944260, se sídlem Sacharova 2242/4, Hodonín, zast. JUDr. Pavlem Holubem, advokátem, se sídlem Kopečná 14, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 3/5, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 4. 3. 2013, č. j. 30 A 15/2011 - 93,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 22. 11. 2010, č. j. JMK161260/2010, žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Kyjov ze dne 6. 8. 2010, č. j. OZP31562/10/5622/2009 496. Tímto rozhodnutím Městský úřad Kyjov vydal podle § 12 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, nesouhlas se záměrem žalobkyně realizovat výstavbu dvou větrných elektráren V1 a V2 v lokalitě Dlouhé úlehle na pozemcích parc. č. 3266, 3267, 3268, 3269/1, 3269/2, 3270, 3271 a 3272 v katastrálním území Stavěšice (V1) a parc. č. 3224/1, 3224/2, 3225, 3226, 3227, 3228/1 a 3228/2 v tomtéž katastrálním území (V2).

V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že Městský úřad Kyjov nepostupoval správně, pokud v zadání odborných podkladů požadoval od zpracovatelů hodnocení právních otázek a sám z jejich závěrů toliko vyšel. Žalovaný využil pouze relevantní části znaleckých posudků a dalších podkladů při stanovení hodnoty krajinného rázu a zjišťování přítomnosti jeho zákonných znaků; poté provedl vlastní hodnocení dopadů předmětného záměru na krajinný ráz dotčené lokality, aniž přihlížel k názorům znalců na tuto otázku. Z jednotlivých podkladů žalovaný vybral popis a hodnocení krajiny, přičemž poukázal na některé nedostatky jednotlivých

dokumentů. Zamýšlená stavba dvou větrných elektráren tvořených kuželovým tubusem s průměrem 2,3 až 4,45 m o výšce 80 m s průměrem listu rotoru 90 m, tj. s celkovou výškou 125 m, umístěná na dominantním vrcholu Dlouhé úlehle v nadmořské výšce 324,8 m, by se stala výrazným a nepřehlédnutelným prvkem v okolní krajině. Vizualní projev stavby uvedených parametrů, technicistního charakteru a dynamického projevu (otáčení rotoru) označil žalovaný za cizorodý a negativní ve vztahu k tradičním hodnotám krajiny a jejích prvků. Z rozboru viditelnosti ve vztahu ke konfiguraci terénu a na základě empirických zkušeností s viditelností staveb obdobného charakteru vyplynulo, že stavba by v různých stupních intenzity měla nezanedbatelný vizualní dopad na krajinu v okruhu do 10 km. Ve větší části potenciálně dotčeného území se nachází krajina, ve které lze nalézt negativně vnímané projevy antropogenních činností (velkoplošné zemědělské hospodaření, regulační zásahy, novodobá zástavba, technické liniové stavby, apod.). Do krajiny jsou však současně začleněny četné pozitivní jevy zejména kulturně-historického a kulturního charakteru (v bližší vzdálenosti sakrální stavby, vinohrady, sady, ve větší vzdálenosti městská památková zóna Kyjov, zahrada a zámek Milotice). V dané oblasti se vyskytují i hodnotné charakteristiky přírodní (zvláště chráněná území, významné krajinné prvky, louky, dřeviny rostoucí mimo les), včetně výrazného profilování terénu, kdy vrcholy Kyjovské pahorkatiny a Ždánického lesa z různých úhlů pohledu vytvářejí krajinotvorné horizonty, jimž výrazně dominuje vrchol Babí lom (417 m n. m.), kterému konkuruje vrchol Dlouhé úlehle. Menší, avšak významná část vizualně dotčeného území vykazuje vyšší stupeň hodnoty krajinného rázu (lokality Věteřovská vrchovina a Ždánický les, kde převládá krajina s vyšším stupněm harmonie mezi přírodní a přírodě blízkou krajinou a lidskou činností). Žalovaný shrnul, že záměr stavby by měl zásadní dopad na krajinu, tedy může změnit a snížit krajinný ráz. Vizualní dopad na zvláště chráněná území a významné krajinné prvky shledal žalovaný nikoliv zásadním; tyto instituty by nebyly dotčeny nad přípustnou míru. Zamýšlená stavba však vykazuje potenciální dopad na kulturní dominanty v rozsahu zanedbatelném (drobné sakrální stavby, dřevinné porosty), patrném (městská památková zóna Kyjov, zámek Milotice a jeho zahrada) i významném (vysílač Babí lom, věže kostelů, lánové vsi a historická plužina, vinice a sady). Vzhledem k počtu zasažených kulturních hodnot žalovaný vyslovil, že posuzovaný záměr nebere ohled na zachování kulturních dominant. Posuzovaná stavba by rovněž měla významný negativní vizualní dopad na lokality se zvýšenou hodnotou krajinného rázu, tj. přírodní park Ždánický les a Věteřovská vrchovina, které lze označit za harmonickou krajinu. Realizace stavby by narušila stávající vysoké hodnoty krajinotvorných reliéfů lokality a přirozenou dominanci vrcholu Babí lom. Záměr žalobkyně proto nebere ohled na zachování harmonického měřítká a vztahů v krajině; dopad na tyto hodnoty označil žalovaný za nejvýznamnější. Žalovaný uzavřel, že závěr Městského úřadu Kyjov, podle něhož z hlediska významu dopadů na krajinný ráz nelze vyslovit souhlas s realizací posuzované stavby dvou větrných elektráren, je věcně správný, a proto napadené rozhodnutí potvrdil.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 4. 3. 2013, č. j. 30 A 15/2011 - 93, žalobu zamítl. V odůvodnění soud uvedl, že žalovaný postupoval v souladu s § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a plně respektoval závěr rozsudku Nejvyššího správního soudu, že povinností znalců je vyjádřit se ke zkoumání otázek skutkových, nikoliv právních. Žalovaný všechny opatřené podklady velmi podrobně zhodnotil, vyšel pouze ze zjištění skutkových a své závěry srozumitelně a logicky odůvodnil. Podle názoru soudu bylo z těchto podkladů možné jednoznačně zjistit současnou hodnotu krajinného rázu území v místě navrhované stavby a rozsah území, který by byl prokazatelně navrhovanou stavbou ovlivněn. Soud se plně ztotožnil se závěry žalovaného a poukázal na vysokou odbornost Mendelovy univerzity v Brně, Agentury ochrany přírody a krajiny a České zemědělské univerzity, jež podaly odborná vyjádření a znalecké posudky. Žalobkyni soud přisvědčil, že pracovník České zemědělské univerzity na místě samém skutečně nebyl, měl však k dispozici dostatečné množství podkladů pro objektivní posouzení skutkového stavu. Žalovaný se řádně vypořádal s revizním

pokračování

znaleckým posudkem České zemědělské univerzity a zdůvodnil, proč pokládal posudek Ing. Zímové za správný a posudky Ing. Mart'ana a Dr. Obsta za nepřijatelné. Z odborného posouzení, že znaleckého posudku i z revizního znaleckého posudku jednoznačně vyplývá, kdo za ustanovené ústavy znalecké posudky a odborné posouzení vypracoval. Skutečnost, že znalci a pracovníci znaleckých ústavů nebyli před správním orgánem vyslechnuti, podle názoru soudu v žádném případě nezpochybňuje obsah a závěry znaleckých posudků a odborného stanoviska. Soud souhlasil se žalobkyní, že znalcům byly nesprávně položeny nejen otázky skutkové, ale též právní; doplnil však, že žalovaný vzal z předložených znaleckých posudků i odborného posouzení pouze zodpovězení otázek skutkových a nezabýval se částmi posudků, které hodnotily otázku právní. S tvrzením žalobkyně o účelovosti podkladů opatřených správními orgány se soud neztotožnil; posudky a odborné posouzení byly vypracovány proto, aby byl řádně a objektivně zjištěn skutkový stav a mohlo dojít k právnímu posouzení věci. Soud nepřijal ani argument, že se pracovníci správních orgánů dopustili tendenčně zaměřeného subjektivního výkladu posudků, a podotkl, že žalobkyně neuvedla, z čeho tento její dojem vycházel. S ohledem na tyto skutečnosti soud žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost. Namítala, že od prvopočátku požadovala, aby byla účastna při kladení otázek pro vypracování revizního znaleckého posudku a aby znalci osobně zdůvodnili, na základě jakých poznatků své posudky vypracovali. Navzdory požadavkům soudu nebyli znalci ve správním řízení vyslechnuti. Stěžovatelka zpochybnila revizní posudek České zemědělské univerzity a poukázala na účelovost jeho zadání, kterou shledávala v kapičních otázkách a požadavku na zodpovězení otázek právních. Připomněla, že znalec nebyl na místě samém a nebyla provedena fotorealistická vizualizace stavby; 3D screeniny považovala za nedostatečné. Upozornila na subjektivní a tendenční výklad v posudku užitých abstraktních pojmů (estetická hodnota, harmonické měřítko, harmonické vztahy) s cílem zamítnout výstavbu větrných elektráren. Podle stěžovatelky nesplňuje tento posudek požadavky kladené na revizní posudek. Ve vztahu ke stanovisku Mendelovy univerzity v Brně stěžovatelka namítala, že doc. Salačová je známou odpůrkyní větrných elektráren; v posudku absentují údaje o znacích snižujících hodnotu krajinného rázu; stanovisko nespécifikuje estetické hodnoty území, ale výrazně negativní vliv větrných elektráren uvádí na několika místech; stanovisko nesprávně uvádí, že není brán ohled na přírodní pohledové dominanty. Stěžovatelka konstatovala, že přírodní parky nemají ochranná pásma, proto se jeví dostatečnou vzdálenost cca 6 km (hranice zřetelné viditelnosti) od Přírodního parku Ždánický les. Stanovisko podle stěžovatelky pomíjí skutečnost, že stávající technická infrastruktura se nachází zpravidla v blízkosti obcí a její vizuální efekt je daleko výraznější než v případě vzdálených větrných elektráren. Nepoměr navržených staveb s členitou strukturou krajinných prvků se projevuje pouze v některých pohledech; viditelnost nové stavby nemusí znamenat výrazné narušení všech dosavadních vztahů. K posudku Agentury ochrany přírody a krajiny stěžovatelka uvedla, že tato agentura získala od 1. 1. 2006 postavení státního orgánu a její posudek tak může být zcela tendenční. Zpracovatel tohoto posudku pravděpodobně nebyl na místě samém, proto uvedl jen obecná hodnocení, neidentifikoval konkrétní znaky a hodnoty krajinného rázu a nespécifikoval jeho estetickou hodnotu. Posuzovatel neoznačil, které kulturní dominanty krajiny hodnotil, proto není zřejmé, jak dospěl k závěru, že záměr nebere ohled na zachování těchto dominant; totéž stěžovatelka namítala ve vztahu k zachování harmonického měřítko a harmonických vztahů v dotčeném území. Stěžovatelka zdůraznila, že ve správním řízení nebyl zjištěn skutečný stav věci. Odmítla argumentaci krajského soudu o odbornosti pracovníků žalovaného a konstatovala, že orgán životního prostředí se vždy staví negativně k jakýmkoliv industriálním prvkům, natož k výstavbě větrných elektráren. Stěžovatelka dále namítala nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, kterou spatřovala v tom, že krajský soud vycházel z revizního znaleckého posudku, aniž vyzval znalce k vyjádření, na základě jakých podkladů

zpracovali posudky a jakým způsobem odstraní nedostatky. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že argumenty stěžovatelky korespondují s jejími investičními záměry; z hlediska právního posouzení věci jsou však irelevantní či nepodložené. Žalovaný neshledal tvrzenou nezákonnost napadeného rozsudku a navrhl, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti a jejím doplnění. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatnila důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. „*[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.*“ Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. „*[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.*“

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. „*[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*“

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti potřebné pro rozhodnutí o kasační stížnosti.

Dne 18. 7. 2005 podala stěžovatelka žádost o vydání souhlasu k umístění větrných elektráren V1 a V2 v katastrálním území Stavěšice, část Dlouhé úlehle.

Ze znaleckého posudku Ing. Pavla Mart'ana ze dne 15. 2. 2006 vyplynulo, že lokalita, ve které má být realizována stavba větrných elektráren, je ve velké míře poznamenána působením antropogenních vlivů; územím prochází řada inženýrských sítí. Významnou dominantou je vysílač na stanovišti Věteřov, Babí lom (417 m n. m.). Ve vzdálenosti 2,5 km od místa výstavby se nachází regionální biokoridor, cca 900 m jihovýchodně registrovaný významný krajinný prvek Šardice - terasovitý vinohrad a dále na severozápad přírodní rezervace Sovince a národní přírodní památka Na Adamcích. Znalec podotkl, že větrné elektrárny bývají viditelné na desítky kilometrů.

Podle znaleckého posudku Ing. Elišky Zimové ze dne 17. 7. 2006 je významným krajinným horizontem v zájmovém území hřbet Babího lomu (417 m n. m.) a hřbet Dlouhé úlehle (327 m n. m.), oba horizonty jsou viditelné z jižních svahů Ždánického lesa (přírodní park vzdálený 5 km) a z velké části území jižně od Ždánického lesa. Posuzovanou lokalitu lze zařadit do oblasti s částečně dochovaným krajinným rázem vytvořeným syntézou stávající venkovské zástavby tradičního vzhledu s dobře zachovalou urbanistickou strukturou obce Stavěšice a přechodem do intenzivně zemědělsky využívané krajiny. V tomto území je třeba především

pokračování

chránit dochované hlavní typické a individuální znaky krajiny a chybějící znaky v rámci možností obnovovat. Území ovlivněné navrhovanou stavbou je svým rozsahem mimořádně velké, podle empirických zkušeností je zřetelná viditelnost vertikálních typů staveb v okruhu blízkých pohledů 2 km, ve vzdálenějších pohledech 8 km bez rozlišení.

Rozhodnutím ze dne 18. 12. 2006, č. j. ŽP/06/31/43625, Městský úřad Kyjov vyslovil nesouhlas s umístěním a povolením stavby dvou větrných elektráren V1 a V2 v lokalitě Dlouhé úlehle v katastrálním území Stavěšice. Žalovaný rozhodnutím ze dne 12. 3. 2007, č. j. JMK 12187/2007, zamítl odvolání stěžovatelky a napadené rozhodnutí potvrdil. Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 18. 3. 2009, č. j. 30 Ca 115/2007 - 46, zmíněné rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Kasační stížnost žalovaného proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 24. 7. 2009, č. j. 6 As 14/2009 - 66. Žalovaný poté rozhodnutím ze dne 21. 10. 2009, č. j. JMK 142639/2009, zrušil rozhodnutí Městského úřadu Kyjov ze dne 18. 12. 2006, č. j. ŽP/06/31/43625, a věc mu vrátil k novému projednání.

Z posudku ze dne 28. 5. 2008 zpracovaného na žádost stěžovatelky RNDr. Petrem Obstem, soudním znalcem v oboru ochrana přírody, vyplynulo, že znalec považoval za neúčelné opakovat velmi podrobný popis a krajinářský rozbor řešené oblasti obsažený v posudku Ing. Zimové, a proto nezařadil do svého posudku přírodní a kulturně-historické charakteristiky území. Znalec stanovil zónu silné viditelnosti větrných elektráren na 0 až 5 km a zónu zřetelné viditelnosti na 5 až 10 km. Vliv elektráren na krajinný ráz má podle znalce smysl hodnotit cca do 15 km vzdálenosti, pak již přestává být viditelná podstatná část rotoru. Významněji bude ovlivněno 136 km² v okruhu silné a zřetelné viditelnosti. Znalec upozornil, že významnější vizuální vliv je dán u vrcholu a jižního svahu kóty Babí lom, v aktuální podobě již ovlivněného instalovanou vysílací věží a zástavbou obce Strážovice. Převážně mimo vizuální kontakt s posuzovaným záměrem je jediný registrovaný významný krajinný prvek Šardice - terasový vinný sad, vzdálený cca 1,5 km. Přírodní park Žďánický les je v nezalesněných partiích při svém jižním okraji dotčen poněkud výrazněji (málo až středně významná kolize). Dominantním krajinným prvkem je hřbetnice, jejíž součástí tvoří budoucí stavební lokalita Dlouhé úlehle; ovlivnění této hřbetnice je nutno hodnotit jako velmi významné dotčení. V dominantních nebo vizuálně výrazných pozicích jsou novodobé účelové objekty a zařízení (vysílač Babí lom, věže mobilních operátorů a vedení vysokého napětí). Posuzovaný záměr (325 m n. m. + 125 m elektrárna) bude nejvyšším objektem posuzovaného území, přesáhne kótu Babí lom (417 m n. m.), nikoliv vrchol vysílače na Babím lomu (417 m n. m. + 80 m vysílač). Znalec shrnul, že významnější vliv větrných elektráren bude omezen na okruh silné a zřetelné viditelnosti stavby do 5 - 10 (12) km; v tomto okruhu bude vliv převážně významný až velmi významný s celkově mírně negativním projevem, daným především rozměry zařízení a jeho pozicí na výrazné elevaci v pohledově otevřeném území.

V posudku Mendelovy univerzity v Brně ze dne 21. 2. 2010 je podrobně popsána charakteristika dotčených oblastí Mutěnické pahorkatiny, Věteřovské vrchoviny (Babí lom) a Žďánického lesa; posudek poukazuje na přírodní, kulturně-historickou a estetickou hodnotu území. Krajinný ráz v dotčeném území hodnotí jako částečně dochovaný (Mutěnická pahorkatina) až dobře dochovaný (Babí lom, Žďánický les); je zachována větší část hlavních typických znaků a je možná obnova znaků chybějících. V zóně nejvýraznějšího vlivu (do 10 km) budou rozhodujícím způsobem negativně ovlivněny zejména kulturně-historické a estetické hodnoty území. V posudku jsou dále hodnoceny předchozí posudky, z nichž pouze jeden byl shledán objektivním (Ing. Zimová).

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky v posudku ze dne 15. 3. 2010 popsala umístění větrných elektráren a okolní krajinu, která je antropogenně ovlivněna zejména zemědělstvím, s řadou zachovalých přírodních prvků a s absencí výrazných technicistních dominant s výjimkou telekomunikační věže Babí lom. V krajině jsou hojně přítomny udržované drobné sakrální stavby. Mnoho okolních sídel s kostely a kapličkami má zachovalou strukturu, novější zástavba však mnohdy nerespektuje původní architektonické znaky. Zhruba 1,5 km severozápadně se nachází národní přírodní památka Na Adamcích, přírodní rezervace Sovince a přibližně 4,3 km jihozápadně leží přírodní rezervace Hovoranské louky. Asi 2,2 km severovýchodně leží evropsky významná lokalita Věteřovská vrchovina, cca 4,5 km jihozápadně ptačí oblast Hovoransko - Čejkovicko a evropsky významná lokalita Zápověď u Karlína. Přibližně 2,5 km východně se nachází regionální biokoridor Babí lom - Díly za rybníky a ve vzdálenosti 3 km leží regionální biocentrum Babí lom. Zhruba 5 km severně se rozkládá přírodní park Ždánický les.

Posudek České zemědělské univerzity v Praze ze dne 22. 3. 2010 hodnotí předchozí posudky zpracované RNDr. Obstem, Ing. Mart'anem a Ing. Zimovou. Uvádí, že znalci opomněli existenci vinohradů a mnoha dochovaných prostorů původního historického členění „vinařské“ krajiny. Záměr (dvě větrné elektrárny o výšce okolo 125 m) je situován do prostoru mezi obcemi Nenkovice a Stavěšice na návrší Dlouhé úlehle do nadmořské výšky okolo 320 m. Území je součástí Kyjovské pahorkatiny, krajina výškově graduje k dominantě Babího lomu (417 m n. m.) posílené stožárem vysílače působícího jako přirozená kulturní dominanta technicistní povahy a významný orientační bod. Stavby větrných elektráren budou dobře patrné z krajiny téměř všech odlesněných prostorů a stanou se součástí významného horizontu Chřibů a Ždánického lesa ze všech průhledů z Pavlovských vrchů a zejména z Pálavy. Vysílač na Babím lomu tvoří kulturní dominantu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o ochraně přírody a krajiny, větrné elektrárny jako nová dominanta by byly s vysílačem v nežádoucím kontrastu.

V posudku ze dne 20. 5. 2010, zpracovaném na žádost stěžovatelky, znalec v oboru zemědělství, ekonomika a ochrana životního prostředí Doc. Dr. Ing. Vladimír Šebela, CSc. popsal dotčené území a vyslovil, že nejvýraznější dominantou v předmětném území je Babí lom s telekomunikačním vysílačem, který negativně působí na své okolí. Sakrální stavby v přilehlých obcích jsou dominantami pouze v lokálním měřítku sídelní zástavby. Znalec upozornil na vzdušná vedení vysokého napětí. Přírodní charakteristiku místa tvoří zejména národní přírodní památka Na Adamcích, přírodní rezervace Sovince a přírodní rezervace Hovoranské louky. Přírodní park Ždánický les leží 6 km od pásma možné výstavby větrných elektráren; k jeho poslání patří zachování a podpora přírodní a kulturní hodnoty vyvážené krajiny s optimálními podmínkami pro únosnou individuální rekreaci v přírodě. Poslání parku předpokládá uchování trvalých travních porostů, rozptýlené zeleně a okrajů lesů zpevněných pásy křovin. Znalec uzavřel, že jeho posudek neodpovídá na otázky vlivu záměru na hodnoty uvedené v § 12 zákona o ochraně přírody a krajiny, neboť se jedná o právní otázku.

Podle vyjádření společnosti EKOAUDIT, spol. s r. o., ze dne 17. 6. 2010 jsou posudky Mendelovy univerzity v Brně, Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky a České zemědělské univerzity v Praze zpracovány tendenčně a jsou předpojaté v neprospěch posuzovaného záměru.

Přípisem ze dne 28. 6. 2010, č. j. OŽP26907/10/5622/2009 496, Městský úřad Kyjov oznámil účastníkům řízení, že shromáždil podklady pro vydání rozhodnutí, a poučil je o možnosti vyjádřit se k těmto podkladům.

pokračování

Městský úřad Kyjov rozhodnutím ze dne 4. 8. 2010, č. j. OŽP31562/10/5622/2009 496, vydal podle § 12 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny nesouhlas se záměrem stěžovatelky realizovat výstavbu dvou větrných elektráren V1 a V2 v lokalitě Dlouhé úlehle. V odůvodnění podrobně popsal a zhodnotil jednotlivé znalecké posudky, přičemž se přiklonil k posudku Ing. Zimové. Vyslovil, že umístění dvou větrných elektráren v dané lokalitě by svým vertikálním rozměrem spojeným s pohybem vrtule a záblesky světelného leteckého překážkového značení, které nemá v tomto typu krajiny obdoby, snížilo estetickou hodnotu stávající krajiny. Připomněl, že estetická hodnota krajiny, harmonické měřítko území a harmonické vztahy v krajině Kyjovska jsou utvářeny dochovanými historickými strukturami krajiny, gradací krajiny k nejvyššímu bodu Babí lom, vinohrady, sady ovocných dřevin, typickými dominantami kostelních věží, pravidelnými zorněnými bloky půdy ohraničenými liniemi komunikací a vodních toků, hranicí lesa či zástavbou, drobnými strukturami porostů, přítomností přírodních a přírodě blízkých segmentů krajiny vytvářejících přírodní charakter mnoha drobných míst, dochovanými objekty typických zemědělských usedlostí. Upozornil na to, že vertikální rozměr větrných elektráren umístěvaných na pohledově exponovaném horizontu by snížil a potlačil harmonické měřítko krajiny. Rozdíl oproti stávajícím elektrickým vedením a telekomunikačnímu stožáru spatřoval správní orgán v tom, že se jedná o objekty statické, které na sebe neupoutávají pozornost pohybem nebo světelnými záblesky. Podotkl, že současná panonská krajina zabírá pouhých 4 % území České republiky, proto lze hovořit o výjimečném krajinném rázu. Umístění větrných elektráren by znamenalo změnu typu krajiny ze zemědělské nebo zemědělsko-lesní na krajinu s dominantními industriálními prvky.

Odvolání stěžovatelky žalovaný rozhodnutím ze dne 22. 11. 2010, č. j. JMK161260/2010, zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu Nejvyšší správní soud posoudil jednotlivé námitky stěžovatelky a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předesílá, že o projednávané věci již v minulosti rozhodoval, když rozsudkem ze dne 24. 7. 2009, č. j. 6 As 14/2009 - 66, zamítl kasační stížnost žalovaného proti rozsudku krajského soudu, jímž bylo zrušeno předchozí rozhodnutí žalovaného. V odůvodnění tohoto rozsudku Nejvyšší správní soud vyslovil, že „[o]tázka, zda realizace předmětného záměru výstavby větrných elektráren je s to snížit nebo změnit krajinný ráz, je otázkou právní. Proto již z povahy věci znalec nemůže posuzovat změny krajinného rázu v důsledku jeho realizace, neboť to je věcí správního orgánu. Znalecké posudky měly toliko zhodnotit krajinný ráz a jeho složky jako významné krajinné prvky, zvláště chráněná území, kulturní dominanty v krajině a harmonické měřítko a vztahy v krajině.“ Nejvyšší správní soud shledal, že znalecké posudky Ing. Mart'ana a Ing. Zimové formulovaly závěry, které znalcům nepřísluší, a tyto závěry poté převzaly oba správní orgány. Upozornil rovněž na vzájemnou rozpornost posudků a uzavřel, že „... doposud zjištěné podklady neumožňují učinit spolehlivý závěr o tom, zda realizace záměru výstavby větrných elektráren je způsobila snížit nebo změnit krajinný ráz. Krajský soud tedy nepochybil, když rozhodnutí žalovaného kvůli nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu pro vady řízení zrušil.“

Správní orgány poté doplnily podklady pro rozhodnutí o další znalecké posudky, ze kterých při svém rozhodování vycházely. Nejvyšší správní soud zjistil, že správní orgán prvního stupně zopakoval vytkané pochybení, neboť opětovně uložil ustanoveným znalcům, aby zodpověděli nejen skutkové, ale též právní otázky a závěry znalců poté převzal do odůvodnění svého rozhodnutí. Na toto pochybení upozornila stěžovatelka v odvolání a žalovaný je napravil tím, že ze znaleckých posudků použil toliko skutková zjištění, která doplnil o vlastní právní úvahy, jimiž žalobou napadené rozhodnutí odůvodnil. Jakkoliv tedy nelze postup správního orgánu prvního stupně považovat za správný, žalovaný zjištěné pochybení odstranil,

nebot' při svém rozhodování nepoužil ty části znaleckých posudků, jež se vyjadřovaly k otázkám právním.

Ve správním řízení je správním orgánům stanovena povinnost zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho rozhodnutí s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Žádný právní předpis nevyklučuje, aby správní orgán využil ke zjištění skutkového stavu znaleckých posudků, případně jejich popisných částí, jak to v projednávané věci učinil žalovaný. Způsob zjištění stavu věci proto nelze mít za nezákonný. Nejvyšší správní soud v této souvislosti zdůrazňuje, že za rozhodující je nutno považovat výsledek, totiž zda byl stav věci náležitě zjištěn, či nikoliv.

Nejvyšší správní soud připomíná, že účelem zákona o ochraně přírody a krajiny je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás a k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji. Zákon o ochraně přírody a krajiny chrání mimo jiné krajinu, jakožto část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořenou souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky, a prostřednictvím ustanovení § 12 chrání též její ráz. Krajinným rázem je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti. Krajinný ráz je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, jakož i s ohledem na harmonické měřítko a vztahy v krajině. Na zachování úrovně krajinného rázu dbá příslušný orgán ochrany přírody.

Podle § 12 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny „*[k] umístování a povolování staveb, jakož i jiným činností, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.*“

Smyslem rozhodování orgánu ochrany přírody podle citovaného ustanovení je tedy ochrana krajinného rázu před těmi činnostmi, které do něj zasahují tak, že snižují jeho estetickou či přírodní hodnotu nebo harmonické měřítko či vztahy v krajině. Aby mohl orgán ochrany přírody souhlas k umístění nebo povolení stavby udělit, musí posoudit dvě dílčí otázky: za první, zda posuzovaná činnost může snížit či změnit krajinný ráz (tj. zejména přírodní, kulturní a historickou charakteristiku určitého místa či oblasti), a - pokud je odpověď na tuto otázku kladná - za druhé, zda taková změna či snížení nevyklučují zachování kulturních dominant krajiny a harmonické měřítko a vztahy v krajině (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 1 As 17/2004 - 41, dostupný na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že právě a jedině příslušný orgán ochrany přírody je nadán patřičnou odbornou kompetencí k posouzení intenzity vlivu stavby nebo jiné činnosti na krajinný ráz a není oprávněn přenášet svou odpovědnost za rozhodování o této otázce na soudní znalce. Proto také Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 5. 11. 2008, č. j. 1 As 59/2008 - 77, publikovaném pod č. 1946/2009 Sb. NSS, konstatoval, že „... znalci je vyhrazeno pouze zkoumání otázek skutkových, právní hodnocení náleží správním orgánům či soudům. Znalec by se jistě mohl zabývat skutkovými aspekty krajinného rázu - tedy tím, co tvoří přírodní, kulturní a historickou charakteristiku místa, jaké jsou zde významné krajinné prvky, případně kulturní dominanty, a jaké konkrétní aspekty staveb jsou určující pro zachování harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině; posouzení míry a kvality zásahu do krajinného rázu však nelze správním orgánům odejmout.“

pokračování

Ve shodě s krajským soudem Nejvyšší správní soud podotýká, že z podkladů, které opatřily správní orgány, bylo možné jednoznačně zjistit současnou hodnotu krajinného rázu území v místě navrhované stavby a rozsah území, který by byl prokazatelně navrhovanou stavbou ovlivněn. Potřebné informace byly lehce seznatelné z těch částí jednotlivých znaleckých posudků, v nichž se znalci zaměřili na popis dotčeného území a jeho krajinného rázu. Nejvyšší správní soud má tedy za prokázané, že skutkový stav byl v řízení před správními orgány zjištěn řádně a objektivně, tudíž mohlo dojít k právnímu posouzení věci.

Námítky stěžovatelky vůči postupu při zadávání znaleckých posudků a námítky napadající jednotlivé závěry těchto posudků shledal Nejvyšší správní soud irelevantními. Žalovaný totiž nevycházel ze závěrů těchto posudků, zaměřených na právní otázky, nýbrž toliko ze skutkových zjištění, především popisného rázu. Využil přitom všechny posudky včetně těch, které předložila stěžovatelka. Vlastní hodnocení vlivu zamýšlené výstavby větrných elektráren na krajinný ráz poté provedl přímo žalovaný.

Význam pro projednávanou věc nemá ani nepodložené tvrzení stěžovatelky o tendenčním výkladu pojmů s cílem zamítnout výstavbu větrných elektráren. Závěry znaleckých posudků, které výstavbu větrných elektráren nedoporučovaly, totiž žalovaný při rozhodování nebral v potaz a klíčovou právní otázku si v režimu správního uvážení posoudil zcela nezávisle na jednotlivých znalcích. V této souvislosti Nejvyšší správní soud připomíná, že stěžovatelka v kasační stížnosti nezpochybňovala vlastní závěry žalovaného, ale pouze obsah znaleckých posudků.

S ohledem na výše uvedené nepovažoval Nejvyšší správní soud za pochybení ani to, že správní orgány nevyhověly požadavku stěžovatelky na výslech znalců. Skutkový stav byl ve správním řízení zjištěn dostatečně a bez důvodných pochybností. Ze znaleckých posudků vzal žalovaný za základ pro své rozhodnutí toliko objektivně ověřitelné skutečnosti, jejichž další potvrzování výsledkem znalců by bylo zcela nadbytečné.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu není pochybením ani skutečnost, že někteří ze znalců nebyli přítomni na místě samém. Klíčové informace bylo totiž možné získat z ostatních znaleckých posudků nebo z mapových podkladů, případně z internetu. U správního orgánu prvního stupně se dá navíc předpokládat, že je s přihlédnutím ke své specializaci seznámen s krajinou v bezprostřední blízkosti svého sídla. Potenciální nesprávnosti v popisu této krajiny by tudíž nepochybně odhalil a odstranil.

Namítá-li stěžovatelka, že přírodní parky nemají ochranná pásma, a proto je vzdálenost cca 6 km mezi větrnými elektrárnami a Přírodním parkem Ždánický les dostatečná, Nejvyšší správní soud upozorňuje na skutečnost, že podle většiny znaleckých posudků je třeba hodnotit krajinu ve vzdálenosti nejméně 8 km od zamýšleného místa stavby. Znalecký posudek RNDr. Obsta, který předložila stěžovatelka, dokonce hovoří o vzdálenosti 15 km. Z hlediska zásahu do krajinného rázu přitom není rozhodující existence či velikost ochranného pásma, nýbrž vliv zamýšlené stavby na přírodní, kulturní a historickou charakteristiku daného místa nebo oblasti.

K námitce stěžovatelky, že nepoměr navržených staveb s členitou strukturou krajinných prvků se projevuje pouze v některých pohledech a viditelnost nové stavby nemusí nutně znamenat výrazné narušení dosavadních vztahů v krajině, Nejvyšší správní soud podotýká, že žalovaný v napadeném rozhodnutí jasně, srozumitelně a výstižně odůvodnil, proč dospěl k závěru, že souhlas s umístěním stavby nelze v daném případě udělit. Stěžovatelka

ve svých podáních nenabídla argumentaci, která by byla způsobilá vyvrátit závěry správních orgánů, jež jsou odborně kompetentní k posouzení zásahu do krajinného rázu.

Nepodloženým tvrzením stěžovatelky, že se orgány ochrany přírody vždy staví negativně k jakýmkoliv industriálním prvkům, se Nejvyšší správní soud s ohledem na jeho obecnost nemohl blíže zabývat. Na okraj pouze poznamenává, že navzdory této domněnce bylo na území České republiky vystavěno již mnoho větrných elektráren i dalších technicistních staveb.

Nejvyšší správní soud shrnuje, že žalovaný náležitě zjistil skutkový stav a na jeho základě vydal rozhodnutí, jež velmi podrobně odůvodnil. Nejvyššímu správnímu soudu tak nevznikl důvod pochybovat o správnosti závěrů žalovaného; to platí tím spíše za situace, kdy vlastní námítky stěžovatelky napadají především znalecké posudky opatřené v průběhu správního řízení a nezpochybují argumentaci žalovaného.

Tvrzenou nepřekoumatelnost napadeného rozsudku Nejvyšší správní soud rovněž nezjistil. Napadený rozsudek je srozumitelný a krajský soud se v něm vypořádal se všemi žalobními body. Vadu řízení před krajským soudem nelze spatřovat ani v tom, že podle názoru stěžovatelky vycházel z revizního znaleckého posudku, aniž vyzval znalce k vyjádření, na základě jakých podkladů zpracovali posudky a jakým způsobem odstraní nedostatky. Jak již bylo uvedeno výše, správní orgány řádně zjistily skutkový stav, proto nebylo třeba požadovat od znalců jakákoliv vyjádření nebo doplnění.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal žádný ze stěžovatelkou uplatněných důvodů pro zrušení rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 4. 3. 2013, č. j. 30 A 15/2011 - 93, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch a plně úspěšný žalovaný žádné náklady řízení neuplatňoval, proto Nejvyšší správní soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. října 2013

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu